



Autentiškas vertimas  
Vyriausybės kanceliarijos  
Administravimo departamentas  
2020 01 31  
Vyriausybės posėdžių  
organizavimo skyriaus patarėja  
**Dalia Čekatauskienė**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS  
IR  
VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS  
SUSITARIMAS  
DĖL  
LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLUOTŲJŲ PAJĖGŲ NARIŲ  
IR  
VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS GINKLUOTŲJŲ PAJĖGŲ NARIŲ  
LAIKINO BUVIMO  
KITOS VALSTYBĖS TERITORIJOJE**

(Lietuvos ir Vokietijos susitarimas dėl ginkluotųjų pajėgų narių atvykimo)

Lietuvos Respublikos Vyriausybė

ir

Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybė (toliau – Šalys),

*atsižvelgdamos* į 1951 m. birželio 19 d. Šiaurės Atlanto sutarties Šalių susitarimą dėl jų karinių pajėgų statuso (toliau – NATO SOFA),

*norėdamos* nustatyti papildomas Lietuvos ginkluotųjų pajėgų narių laikino buvimo Vokietijos Federacinėje Respublikoje ir Vokietijos ginkluotųjų pajėgų narių laikino buvimo Lietuvos Respublikoje taisykles,

*manydamos*, kad šio Susitarimo nuostatos nedarys poveikio Šalių teisėms ir įsipareigojimams pagal tarptautinius susitarimus, kuriais įsteigiami tarptautiniai teismai, įskaitant Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą,

*susitarė*:

#### 1 straipsnis

##### **Apibrėžtis**

Ginkluotųjų pajėgų nariai – pajėgų nariai ir civilių komponentas, kaip apibrėžta NATO SOFA I straipsnyje.

#### 2 straipsnis

##### **Susitarimo tikslas**

1. Šiuo Susitarimu reguliuojamas Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų narių ir Vokietijos Federacinės Respublikos ginkluotųjų pajėgų (*Bundeswehr*) narių atvykimas, išvykimas ir laikinas buvimas kitos valstybės teritorijoje.

2. Šio Susitarimo nuostatos netaikomos bendradarbiaujant karinėje srityje vykdomai trumpalaikiai veiklai, kuri tiesiogiai susijusi su valstybių, šio Susitarimo Šalių, ginkluotųjų pajėgų narių nelaikinu buvimu kitos valstybės teritorijoje.

3. Visi šiuo Susitarimu nereglamentuojami klausimai sprendžiami vadovaujantis NATO SOFA nuostatomis.

#### 3 straipsnis

##### **Buvimo būdas, mastas ir trukmė**

1. Pagal šį Susitarimą ginkluotųjų pajėgų narių laikino buvimo valstybėje tikslas yra dalyvauti dalinių pratybose, mokymuose, vykti tranzitu sausuma, teikti humanitarinę pagalbą, atlikti paieškos ir gelbėjimo operacijas ir dalyvauti kituose laikino pobūdžio karinio bendradarbiavimo renginiuose, jei dėl to Šalys susitaria. Už buvimą atsako priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos, siunčiančioji valstybė siunčia ne daugiau nei 3 000 ginkluotųjų pajėgų narių, kurie paprastai būna kitos Šalies teritorijoje ne ilgiau nei 3 mėnesius. Pratybos Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijoje, rengiamos ne 12 straipsnio 2 dalyje nurodytose vietose, paprastai turi trukti ne ilgiau nei 30 dienų.

2. Jei ginkluotųjų pajėgų nariai atlieka ryšių palaikymo ir konsultavimo funkcijas ir atvyksta mokymo tikslais, susitariama dėl ne ilgesnės nei dveji metai buvimo trukmės numatant galimybę ją pratęsti.

3. Išsamią informaciją apie tokį buvimą (jo būdą, mastą, trukmę ir kt.) derina abiejų valstybių kompetentingos institucijos.

#### 4 straipsnis

##### **Atvykimo, išvykimo ir buvimo sąlygos**

1. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narių atvykimas, išvykimas ir laikinas buvimas priimančiojoje valstybėje reguliuojami NATO SOFA nuostatų.

2. Ginklams, kuriuos įsiveža, nešioja ar – pasibaigus dislokavimui – siunčiančiosios valstybės ginkluotosios pajėgos pakartotinai išveža iš priimančiosios valstybės teritorijos, taikomos šios nuostatos:

a) Pasitarusios su Lietuvos Respublikos kompetentingomis institucijomis Vokietijos Federacinės Respublikos kompetentingos institucijos išsamiai nurodo skaičių ir rūšį karinių ginklų ir ginklų, kaip jie apibrėžiami Ginklų įstatyme (įskaitant amuniciją ir karinę įrangą, kaip numatyta Užsienio prekybos ir atsiskaitymų ordonanse), kurie būtini remiantis siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų buvimo kitos valstybės teritorijoje oficialiu tikslu ir gali būti įvežti, nešiojami ar pakartotinai išsivežami iš Vokietijos Federacinės Respublikos, ir tokiems ginklams taikomas registracijos ir (arba) pranešimo teikimo reikalavimus. Laikoma, kad leidimai, kuriuos reikalaujama turėti pagal Vokietijos Federacinės Respublikos karinių ginklų kontrolės teisės aktus, buvo išduoti visiems kariniams ginklams (pagal Karinių ginklų kontrolės įstatymo 1 skirsnio 1 straipsnio priedą – karinių ginklų sąrašo B dalį, jei kariniai ginklai nėra priešpėstinės minos ar kasetiniai šaudmenys), kuriuos Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų nariai įveš, nešios arba išveš. Jeigu Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų nariai veikia vadovaudamiesi šiuo Susitarimu ir tarnybą reglamentuojančių teisės aktų pagrindu jiems buvo suteikti įgaliojimai turėti ir nešioti ginklus, Ginklų įstatymo nuostatos netaikomos. Laikoma, kad leidimai, kurių reikalaujama pagal užsienio prekybą reglamentuojančius teisės aktus, buvo išduoti minėtiems kariniams ginklams ir kitiems įsivežtiems, nešiojamiems ar išvežtiems ginklams (įskaitant amuniciją ir karinę įrangą). Aviacijos saugumo akte nustatytas draudimas nešioti ginklus civiliniuose orlaiviuose ir oro uostų kontroliuojamose zonose lieka galioti. Lietuvos Respublikos ginkluotosioms pajėgoms draudžiama įvežti branduolinius, biologinius ir cheminius ginklus (karinių ginklų sąrašo A dalis), taip pat priešpėstines minas ir kasetinius šaudmenis į Vokietijos Federacinės Respublikos teritoriją, nešioti juos minėtos valstybės teritorijoje ar išvežti iš Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijos.

Lietuvos Respublikos ginkluotosios pajėgos, atvykdamos į Vokietijos Federacinės Respublikos teritoriją, būdamos joje ir iš jos išvykdamos, su savimi turi turėti šio Susitarimo kopiją kaip įrodymą, kad leidimai koviniams ginklams pagal ginklų kontrolės ir užsienio prekybos teisės aktus buvo išduoti.

b) Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos informuoja Vokietijos Federacinės Respublikos kompetentingas įstaigas apie kariniams ir kitokiems ginklams taikomus pranešimo teikimo ir (arba) registracijos reikalavimus. Vokietijos Federacinės Respublikos ginkluotųjų pajėgų nariai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus suteikiamas leidimas atvykti į Lietuvos Respublikos teritoriją, turi teisę įsivežti į Lietuvos Respublikos teritoriją savo karinius ginklus ir šaudmenis. Branduolinius, biologinius ir

cheminius ginklus bei ginklus, kurių naudojimas reglamentuojamas 1980 m. spalio 10 d. Konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų, kurie gali būti laikomi pernelyg žalojančiais arba veikia nesirinktinai, naudojimo uždraudimo arba apribojimo nuostatų, taip pat priešpėstines minas ir kasetinius šaudmenis į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežti ar juos nešiotis Lietuvos Respublikos teritorijoje yra draudžiama. Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos informuoja Vokietijos Federacinės Respublikos kompetentingas įstaigas apie kitų rūšių ginklus ir šaudmenis, kurie pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus neturi būti įvežami į Lietuvos Respublikos teritoriją ar nešiojami jos teritorijoje.

3. Vykdamas visus veiksmus pagal šį Susitarimą, nacionaliniai vadai išlaiko visišką savo nacionalinių pajėgų kontrolę.

## 5 straipsnis

### **Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka**

Jei siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narys keltų pavojų priimančiosios valstybės visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai, priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos gali pareikalauti, kad tas narys nedelsdamas išvyktų iš priimančiosios valstybės teritorijos. Siunčiančiosios valstybės institucijos vykdo tokį nurodymą dėl nario išvykimo iš teritorijos.

## 6 straipsnis

### **Visuomenės sveikata**

1. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai įsipareigoja laikytis tarptautinių ir priimančiosios valstybės nacionalinių sveikatos apsaugos teisės aktų.

2. Siekiant užtikrinti žmonių, gyvūnų ir augalų užkrečiamųjų ligų prevenciją ir kontrolę, taip pat augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų kontrolę priimančiojoje valstybėje, taikomi Europos Sąjungos teisės aktai (ES teisė), o tais atvejais, kai Europos Sąjungos teisė nesuderinta ar neviseškai suderinta, taikomi priimančiosios valstybės teisės aktai. Priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos imasi apsaugą nuo infekcijos, epizootinių ligų kontrolę ir maisto saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų priemonių, fitosanitarijos priemonių, taikytinų augalams, augaliniams produktams ir kitiems gaminiams, taip pat vaistus, medicinos įrangą ir sanitarijos kontrolę reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų priemonių, jei tokių priemonių taikymas neprieštarauja ES teisei ar tarpvyriausybiniams susitarimams.

## 7 straipsnis

### **Baudžiamoji jurisdikcija ir prievartos priemonės**

1. Tiek, kiek vadovaujantis NATO SOFA VII straipsniu priimančiosios valstybės institucijos turi teisę įgyvendinti baudžiamąją jurisdikciją siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narių atžvilgiu, priimančiosios valstybės kompetentinga institucija tos teisės atsisako, nebent remiantis priimančiosios valstybės esminiais teisingumo vykdymo interesais įgyvendinti tokią baudžiamąją jurisdikciją privaloma.

2. Remiantis priimančiosios valstybės esminiais teisingumo vykdymo interesais įgyvendinti baudžiamąją jurisdikciją gali tapti privaloma visų pirma tokiais atvejais:

a) jei padaroma baudžiamoji nusikalstama veika, nurodyta NATO SOFA VII straipsnio 2 dalies c punkte, taip pat panaši reikšminga nusikalstama veika, kelianti pavojų priimančiosios valstybės saugumui;

b) jei padaroma nusikalstama veika, sukelianti žmogaus mirtį, taip pat sunki nusikalstama veika, pažeidžianti fizinę ir seksualinę neliečiamybę, išskyrus tuos atvejus, kai tokia nusikalstama veika įvykdoma siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nario atžvilgiu; ir

c) jei bandoma vykdyti tokią nusikalstamą veiką ir dalyvaujama ją vykdam.

3. Priimančiosios valstybės institucijoms atsisakius teisės įgyvendinti baudžiamąją jurisdikciją, siunčiančiosios valstybės kompetentingos institucijos nedelsdamos išsiunčia tokiais veiksmais įtariamą asmenį iš priimančiosios valstybės teritorijos ir pateikia savo kompetentingoms institucijoms prašymą išnagrinėti tokį atvejį ir priimti sprendimą dėl baudžiamojo proceso pradėjimo.

4. Abiejų valstybių kompetentingi teismai ir institucijos, laikydamiesi šių valstybių nacionalinės teisės aktuose nustatytų apribojimų ir tarptautiniuose susitarimuose nustatytų įpareigojimų, teikia vieni kitiems teisinę pagalbą vykdam baudžiamąjį procesą. Jei priimančiosios valstybės institucijos neatsisako teisės įgyvendinti baudžiamąją jurisdikciją, siunčiančiosios valstybės kompetentingos institucijos tiek, kiek leidžia jiems taikomos teisės sistema, pasinaudoja savo įtaka siekdama įtikinti siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narius, kurie įtariamai padarę nusikalstamą veiką būdami priimančiojoje valstybėje, atvykti į priimančiosios valstybės teismus ir institucijas, jei tai padaryti juos įpareigoja priimančiosios valstybės teisė.

5. Priimančiosios valstybės kompetentingi teismai ir institucijos, neviršydami savo jurisdikcijos ir kompetencijos, turi teisę paskirti ir įvykdyti prievartos priemones siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narių atžvilgiu, kol jie būna priimančiojoje valstybėje.

6. Jei siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų narį suima priimančiosios valstybės institucijos arba taikomos kitos prievartos priemonės ir asmuo sulaikomas, priimančiosios valstybės kompetentinga institucija nedelsdama apie tai praneša priimančiojoje valstybėje esančiai siunčiančiosios valstybės diplomatinei misijai. Tokiame pranešime nurodoma, kurio teismo ar institucijos kompetencijai priklauso tolesni procesiniai veiksmai.

7. Siunčiančiosios valstybės teismai ir institucijos neįgyvendina baudžiamosios jurisdikcijos priimančiojoje valstybėje.

## 8 straipsnis

### Telekomunikacijos

1. Viešai teikiamomis telekomunikacijų paslaugomis priimančiojoje valstybėje naudojamosi vadovaujantis bendraisiais priimančiosios valstybės teisės aktais ir atitinkamomis paslaugų teikėjo nustatytomis sąlygomis; ši taisyklė visų pirma taikoma mokesčių skaičiavimo ir sąskaitų pateikimo ir apmokėjimo tvarkai.

2. Priimančiosios valstybės kompetentingų institucijų sutikimu siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai gali laikinai įsirengti telekomunikacijų įrenginius, įskaitant radijo ryšio sistemas, ir jais naudotis, jei tai būtina jų buvimo priimančiojoje valstybėje tikslais. Radijo dažnių naudojimas turi būti suderintas su priimančiosios valstybės kompetentinga institucija.

3. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų radijo ryšio sistemos ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai, kuriais bus naudojamosi priimančiosios valstybės teritorijoje arba kurie bus prijungti prie viešųjų telekomunikacijų tinklų jungčių ar perdavimo linijų, turi atitikti pagrindinius techninius reikalavimus, kurie paprastai taikomi radijo ryšio sistemoms ir telekomunikacijų galiniams įrenginiams pagal priimančiosios valstybės teisės aktus. Atitiktis minėtiems reikalavimams įrodoma atliekant atitikties vertinimo procedūrą, o įrenginiai ženklinais atitinkamomis žymomis.

4. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai, būdami priimančiojoje valstybėje, naudoja tik tuos radijo dažnius, kuriuos jiems priskyrė priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos. Kadangi radijo dažnių naudojimas turi būti koordinuojamas ir nacionaliniu, ir tarptautiniu lygiu, atitinkamas prašymas priskirti radijo dažnį pateikiamas ne vėliau nei likus 60 dienų iki planuojamo tokio dažnio naudojimo dienos. Pasibaigus buvimo priimančiojoje valstybėje laikotarpiui radijo dažniai grąžinami priimančiosios valstybės kompetentingoms institucijoms.

5. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai imasi visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad jų telekomunikacijų ar kiti elektros įrenginiai netrukdytų priimančiosios valstybės telekomunikacijų tinklams. Jei siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų radijo stotys skleidžia galingus radijo trukdžius už priimančiosios valstybės teritorijos ribų esančioms radijo stotims arba pačios susiduria su tokių stočių keliamais žalingais trukdžiais, priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos veikia vadovaudamosi iš dalies pakeistomis Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos įstatų ir Konvencijos nuostatomis ir radijo ryšio reglamentais. Priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos tiek, kiek leidžiama remiantis galiojančių teisės aktų nuostatomis, imasi visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad priimančiosios valstybės telekomunikacijų ar kiti elektros įrenginiai netrukdytų siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų telekomunikacijų įrenginiams. Elektromagnetinių trukdžių atveju taikomi nacionalinės teisės aktai dėl įrangos elektromagnetinio suderinamumo. Jei siekiant išvengti trukdžių būtina išjungti trukdžius sukeliančius įrenginius, siunčiančiosios valstybės ginkluotosios pajėgos tai padaro nedelsdamos.

## 9 straipsnis

### **Aplinkos apsauga**

1. Siunčiančiosios valstybės kompetentingos institucijos pripažįsta ir patvirtina aplinkos apsaugos svarbą jos ginkluotųjų pajėgų nariams vykdant veiklą priimančiojoje valstybėje. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai laikosi priimančiosios valstybės aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų.

2. Abiejų valstybių kompetentingos institucijos glaudžiai bendradarbiauja sprendamos visus su aplinkos apsauga susijusius klausimus, visų pirma rengdamosi pratyboms.

3. Laikantis priimančiosios valstybės teisės aktų nuostatų stengiamasi išvengti aplinkos būklės blogėjimo, o jei aplinkos būklės blogėjimas neišvengiamas, imamas tinkamų aplinkos apsaugos priemonių. Prevencijos ir reagavimo priemonės, taikomos įvykus su pavojingosiomis medžiagomis ar atliekomis susijusiems nelaimingiems atsitikimams ir kitiems aplinkos taršą galintiems sukelti nelaimingiems atsitikimams, įtraukiamos į avarijos likvidavimo priemonių planus.

4. Prireikus vežti ginklus, sunkius įrenginius ar pavojingasias medžiagas pirmenybė teikiama geležinkelių ir vandens transportui. Vežimo maršrutus ir priemones kiekvienu atveju derina abiejų valstybių kompetentingos institucijos.

5. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai savo orlaiviams, laivams ir kelių transporto priemonėms priimančiojoje valstybėje naudoja tik tokį kurą, tepalus ir jų priedus, kurie remiantis priimančiosios valstybės teisės aktais priskiriami mažai taršiams, jei tai atitinka minėtų orlaivių, laivų ir kelių transporto priemonių techninius reikalavimus. Naudojantis lengvaisiais automobiliais ir komercinėmis transporto priemonėmis laikomasi priimančiosios valstybės triukšmo ir išmetamųjų dujų kiekio ribojimą reglamentuojančių teisės aktų.

6. Naudodamiesi mokymui skirtais įrenginiais siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai laikosi jų naudojimo taisyklių, ypač saugumo, priešgaisrinės saugos ir aplinkos apsaugos teisės aktų. Tai galioja ir priimančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų administracinėms nuostatomis, susijusioms su pratybomis. Naktinis šaudymas ir šaudymas šeštadieniais, sekmadieniais ir švenčių dienomis organizuojamas priimančiosios valstybės teisės aktų nustatyta tvarka.

7. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai laikosi priimančiosios valstybės teisės aktų, kuriuose nustatytas aplinkai nepavojingo perdirbimo ar kitokio atliekų šalinimo būdas. Draudžiama naikinti nesprogusius šaudmenis sprogdinant ar deginant juos tam neskirtuose įrenginiuose.

## 10 straipsnis

### **Žemės, vandens ir oro transporto priemonių valdymas**

1. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariui tos valstybės institucijų išduotas vairuotojo pažymėjimas ar kitoks leidimas, suteikiantis jam teisę valdyti žemės, vandens ar oro transporto priemones, taip pat galioja valdant šias transporto priemones priimančiosios valstybės teritorijoje ar jos oro erdvėje.

2. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų motorinės transporto priemonės ir priekabos turi būti registruotos ir turėti siunčiančiosios valstybės kompetentingos institucijos leidimą naudotis keliais. Šios transporto priemonės privalo turėti registracijos numerį ir turi būti paženklintos aiškiu skiriamuoju valstybės ženklu.

3. Vežti ir važiuoti siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariams leidžiama vadovaujantis priimančiosios valstybės nacionalinės teisės aktų nuostatomis ir galiojančiais abi valstybes saistančiais tarptautiniais susitarimais, įskaitant susijusius techninius susitarimus ir procedūras. Jeigu karinių pajėgų judėjimui ir vežimui būtini specialūs ar išskirtiniai leidimai ir turi būti taikomos išimtys pavojingųjų krovinių vežimui, priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos sprendžia tokių leidimų išdavimo ir išimčių taikymo klausimus.

4. Priimančiosios valstybės karinės institucijos atstovauja su eismu susijusiems siunčiančiosios valstybės kariniams interesams, derindamos šiuos reikalus su civilinėmis įstaigomis ir įmonėmis.

5. Siunčiančiosios valstybės krovininiai ir keleiviniai traukinių vagonai, kurie būtini ginkluotųjų pajėgų nariams ir siunčiančiosios valstybės karinei įrangai vežti, registruojami, taip pat priimančiosios valstybės geležinkelių infrastruktūra naudojama ir susijusiomis saugumo normomis vadovaujamasi laikantis priimančiosios valstybės teisės aktų nuostatų ir remiantis 1980 m. gegužės 9 d. Tarptautinio vežimo geležinkeliais sutartimi (COTIF). Jei

ketinama nukrypti nuo priimančiosios valstybės teisės aktuose nustatytų transporto priemonių kokybės ir siunčiančiosios valstybės geležinkelių transporto priemonių naudojimo reikalavimų, siunčiančiosios valstybės geležinkelio bendrovė kreipiasi į priimančiosios valstybės geležinkelių administraciją prašydama išduoti reikiamus leidimus.

6. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai laikosi priimančiosios valstybės eismo taisyklių, įskaitant elgesio įvykus eismo įvykiui taisykles ir pavojingųjų krovinių vežimo taisykles. Priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos stebi, ar laikomasi minėtų taisyklių. Priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos stebėti, kaip laikomasi taisyklių, gali kartu su siunčiančiosios valstybės kompetentingomis institucijomis.

7. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai laikosi pagrindinių priimančiosios valstybės eismo saugumo taisyklių. Atsižvelgdami į minėtas taisykles siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai motorinių transporto priemonių, priekabų, vidaus vandenų kelių laivų ir orlaivių sandarai, modeliui ir įrangai gali taikyti savo nacionalinius standartus. Abiejų valstybių kompetentingos institucijos intensyviai konsultuojasi dėl tokių nuostatų įgyvendinimo.

8. Prireikus naudotis motorinėmis transporto priemonėmis ir priekabomis, kurių matmenys, ašies apkrova, bendra masė ar skaičius viršija priimančiosios valstybės su kelių eismu susijusiuose teisės aktuose nustatytus apribojimus, būtina gauti priimančiosios valstybės kompetentingų institucijų leidimą. Už mokymo zonos ribų vikšrinės transporto priemonės paprastai leidžiama vežti tik geležinkeliu arba prireikus žemagrinde priekaba. Važiuoti vikšrinėmis transporto priemonėmis be vikšrų apsaugos pagalvių viešaisiais keliais ir gatvėmis draudžiama.

9. Siunčiančiosios valstybės ginkluotųjų pajėgų nariai gali skristi kariniais orlaiviais iš priimančiojoje valstybėje esančių civilinių oro uostų tik turėdami priimančiosios valstybės kompetentingų institucijų pagal priimančiojoje valstybėje galiojančias taisykles išduotą leidimą, išskyrus nenumatytus skubius atvejus.

10. Abiejų valstybių kompetentingos institucijos koordinuoja visas oro eismo kontrolės ir susijusias ryšių sistemas, kurias jos yra įdiegusios ir kuriomis naudojasi, tiek, kiek tai būtina oro eismo saugumui užtikrinti ir vienos valstybės ginkluotųjų pajėgų narių buvimo kitoje valstybėje tikslui pasiekti.

## 11 straipsnis

### **Atsakomybė ir žalos atlyginimas**

1. Jeigu šiame Susitarime nenustatyta kitaip, atsakomybė prisiimama ir žalos atlyginimo klausimai sprendžiami pagal NATO SOFA nuostatas.

2. Šalys viena kitai praneša apie institucijas, kurios kompetentingos spręsti su žalos atlyginimo reikalavimais susijusius klausimus. Šios kompetentingos institucijos bendradarbiauja gera valia. Jos teikia viena kitai visą galimą pagalbą, siekdamos užtikrinti atitiktį priimančiosios valstybės teismų ir institucijų sprendimams ir administraciniams aktams dėl ginkluotųjų pajėgų narių įsipareigojimų pagal civilinę teisę.

3. Sprendžiant trečiosioms šalims padarytos žalos atlyginimo klausimus, be NATO SOFA VIII straipsnio 5–7 dalių, taikomos toliau pateiktos nuostatos, o NATO SOFA VIII straipsnio 6 dalies a–c punktuose nurodyta procedūra papildoma šio straipsnio 3 dalies f punkte nurodyta procedūra:



a) Priimančiosios valstybės kompetentinga institucija, atsakinga už prašymo atlyginti žalą priėmimą ir nagrinėjimą, gavusi tokį prašymą nedelsdama atlieka savarankišką tyrimą.

b) Priimančiosios valstybės kompetentinga institucija nedelsdama, bet ne vėliau nei per keturias savaites nuo prašymo gavimo dienos, praneša siunčiančiosios valstybės kompetentingai institucijai apie gautą prašymą atlyginti žalą. Pranešime atitinkamai nurodomas priimančiosios valstybės institucijos suteiktas nuorodos numeris, prašymo pateikėjo vardas, pavardė ir adresas, pateikiamas trumpas įvykio aprašymas nurodant datą ir vietą, nurodomas prašomos kompensacijos dydis, žalos pobūdis, su įvykiu susijusių ginkluotųjų pajėgų narių vardai ir pavardės, karinio vieneto pavadinimas. Pranešimas parengiamas dviem egzemplioriais.

c) Siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija patvirtina gavusi pranešimą ir per šešias savaites nuo pranešimo gavimo dienos nusiunčia priimančiosios valstybės kompetentingai institucijai visą turimą informaciją ir įrodymus. Jei tokios informacijos ir įrodymų siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija neturi, ji apie tai praneša priimančiosios valstybės kompetentingai institucijai. Siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija praneša priimančiosios valstybės kompetentingai institucijai apie tai, ar, jos nuomone, žala padaryta dėl veikimo ar neveikimo, už kurį teisiškai atsako siunčiančiosios valstybės ginkluotosios pajėgos, arba žala susijusi su siunčiančiosios valstybės karinių pajėgų transporto priemonės naudojimu, ir ar tokiam naudojimui buvo suteiktas leidimas.

d) Išanalizavusi visą turimą informaciją ir įrodymus priimančiosios valstybės kompetentinga institucija nusprendžia, ar prašymas atlyginti žalą pagrįstas ir kokia kompensacijos suma laikoma pagrįsta pagal priimančiosios valstybės teisės aktus.

e) Priimančiosios valstybės kompetentinga institucija kompensaciją sumoka savo nacionaline valiuta. Ji prašo siunčiančiosios valstybės kompetentingą instituciją padengti sumokėtą sumą. Siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija kompensuoja šią sumą per tris mėnesius. Jei remiantis priimančiosios valstybės teise skiriama kompensacija turi būti mokama periodiškai nustatant tam tikrą sumą, ši suma kaip kapitalizuotoji bus kompensuota abiejų valstybių kompetentingų institucijų sutarimu vadovaujantis priimančiojoje valstybėje taikomais mokestiniais reikalavimais.

f) Jei žala padaroma ne vykdant tarnybines pareigas, priimančiosios valstybės kompetentinga institucija parengia ataskaitą siunčiančiosios valstybės kompetentingai institucijai, kuri nedelsdama ją išnagrinėja ir priima sprendimą dėl, jos nuomone, pagrįstos kompensacijos sumos. Priimančiosios valstybės kompetentinga institucija, nepaisydama siunčiančiosios valstybės sprendimo, gali pasiūlyti prašymo pateikėjui *ex gratia* atlygį siekdama patenkinti jo reikalavimus atlyginti žalą. Jei prašymo pateikėjas sutinka su tokiu jo reikalavimus visiškai atitinkančiu pasiūlymu, priimančiosios valstybės kompetentinga institucija išmoka minėtą atlygį. Siunčiančiosios valstybės kompetentinga institucija padengia šią priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos išmokėtą sumą. Kitais atžvilgiais a–e punktų nuostatos galioja be pakeitimų.

## 12 straipsnis

### Pratybos

1. Pratyboms galioja priimančiosios valstybės teisės aktai ir jos ginkluotųjų pajėgų tarnybos nuostatai.

2. Pratybos sausumoje paprastai rengiamos karinio mokymo teritorijose, šaudymo poligonuose ir kitose kariniam mokymui skirtose vietose.

3. Pratyboms oro erdvėje galioja priimančiosios valstybės teisės aktai, kurie reglamentuoja įskridimą į jos oro erdvę, jos naudojimą, aviacijos įrangos ir infrastruktūros eksploatavimą ir atitinkantys Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos standartus ir rekomenduojamą praktiką, taip pat taikytinos pranešimo, patvirtinimo ir koordinavimo procedūros, kurios nustatytos atitinkamuose priimančiosios valstybės teisės aktuose. Šie teisės aktai apima Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymą ir Vokietijos oro eismo įstatymą su pakeitimais su pakeitimais, taikytinus Lietuvos ir Vokietijos teisės aktus ir su civiliniu bei kariniu sektoriais susijusius administracinius susitarimus. Pratybose dalyvaujantys orlaivio įgulos nariai, su pratybomis susijęs oro eismo tarnybų ir oro gynybos kontrolės personalas privalo gerai mokėti anglų kalbą, kiek tai būtina skrydžio saugumui arba oro eismo kontrolei užtikrinti.

4. Karinio jūrų laivyno ir pagalbinių laivų pratybos pakrančių ir vidaus vandenyse reglamentuojamos priimančiosios valstybės teisės aktuose.

### 13 straipsnis

#### **Išlaidos**

1. Abiejų valstybių kompetentingos institucijos visiškai finansuoja savo bendradarbiavimo pagal šį Susitarimą išlaidas, išskyrus atvejus, kai jos susitaria kitaip.

2. Prieš rengdamos pratybas ir mokymus abiejų valstybių kompetentingos institucijos išsamiai nurodo prekes, kurios bus tiekiamos, ir paslaugas, kurios bus teikiamos, ir su tuo susijusias išlaidas.

3. Priimančiosios valstybės kompetentingos institucijos padeda siunčiančiosios valstybės kompetentingoms institucijoms perkant prekes ir paslaugas.

### 14 straipsnis

#### **Ginčų sprendimas**

Visi ginčai dėl šio Susitarimo taikymo ar aiškinimo draugiškai sprendžiami tikrai rengiant konsultacijas.

### 15 straipsnis

#### **Įgyvendinimas**

Abiejų valstybių atitinkamos gynybos ministerijos ir kitos kompetentingos institucijos prireikus gali susitarti dėl šio Susitarimo įgyvendinimo tvarkos. Šalys viena kitai diplomatiniais kanalais praneša apie susijusias su šio Susitarimo įgyvendinimu kompetentingas institucijas ir jų kontaktinius asmenis.

### 16 straipsnis

#### **Baigiamosios nuostatos**

1. Šis Susitarimas įsigalioja tą dieną, kurią Šalys viena kitai praneša apie tokiam įsigaliojimui taikomų nacionalinių reikalavimų įgyvendinimą. Susitarimo įsigaliojimo diena yra paskutinio pranešimo gavimo diena.

Šis Susitarimas yra laikinai taikomas nuo jo pasirašymo dienos tiek, kiek jo nuostatų taikymas neprieštarauja Šalių nacionalinei teisei.

2. Šis Susitarimas bet kada gali būti keičiamas abipusiu rašytiniu Šalių sutarimu. Pakeitimai įsigalioja tą dieną, kurią Šalys praneša viena kitai apie tokiam įsigaliojimui taikomų nacionalinių reikalavimų įgyvendinimą. Įsigaliojimo data laikoma paskutinio pranešimo gavimo data.

3. Šis Susitarimas galioja neribotą laiką. Bet kuri Šalis gali nutraukti Susitarimo galiojimą prieš tai kitai Šaliai diplomatiniais kanalais pateikusi raštišką įspėjimą. Susitarimas netenka galios praėjus metams nuo tos dienos, kurią kita Šalis gauna pranešimą apie Susitarimo nutraukimą ir patvirtina pranešimo apie Susitarimo nutraukimą gavimo faktą ir gavimo datą.

4. Nutraukus šį Susitarimą, Susitarimo 11 ir 13 straipsnių nuostatos yra taikomos, kol išsprendžiami visi su Susitarimo nuostatų taikymu susiję skundai.

Pasirašyta                      m.                      d.                      dviem egzemplioriais lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Visi tekstai yra autentiški. Kilus nesutarimų dėl tekstų lietuvių ir vokiečių kalbomis aiškinimo, vadovaujamas tekstą anglų kalba.

**Lietuvos Respublikos**  
**Vyriausybės vardu**

**Vokietijos Federacinės Respublikos**  
**Vyriausybės vardu**